

Afrikanska kulturer – i Afrika, i världen, i Sverige

Lär- och lektionsmaterial för gymnasieskolan

**Fall 4 – Tema: Konflikt / Naturresurser –
Demokratiska republiken Kongo**

**VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA** **ETNOGRAFISKA**

Tema: Konflikt / Naturresurser – Demokratiska republiken Kongo

Instruktion: Arbeta i grupp. Dela upp uppgifterna och frågorna mellan er. Redovisa muntligt för resten av klassen under 5 till 10 minuter kring vad ni kommit fram till utifrån frågorna och uppgifterna nedan:

1. Basfakta om landet och folket

Använd valfri källa som internet eller forskningslitteratur på bibliotek för att få fram information om geografiskt läge, befolkning, huvudstad, politik/styre och språk.

2. Afrosvenskar som härstammar från fallets land/folk

Använd valfri källa för information om hur många svenskar som härstammar från fallets land/folk.

3. Vad berättar källorna om fallets tema?

A. Museiföremål som finns i utställningen Magasinet?

B. Övrigt föremål?

C. Bilder? Historisk bild från Världskulturmuseerna och nutida bild?

D. Texter? Vetenskaplig text från Världskulturmuseerna och nyhetsartikel?

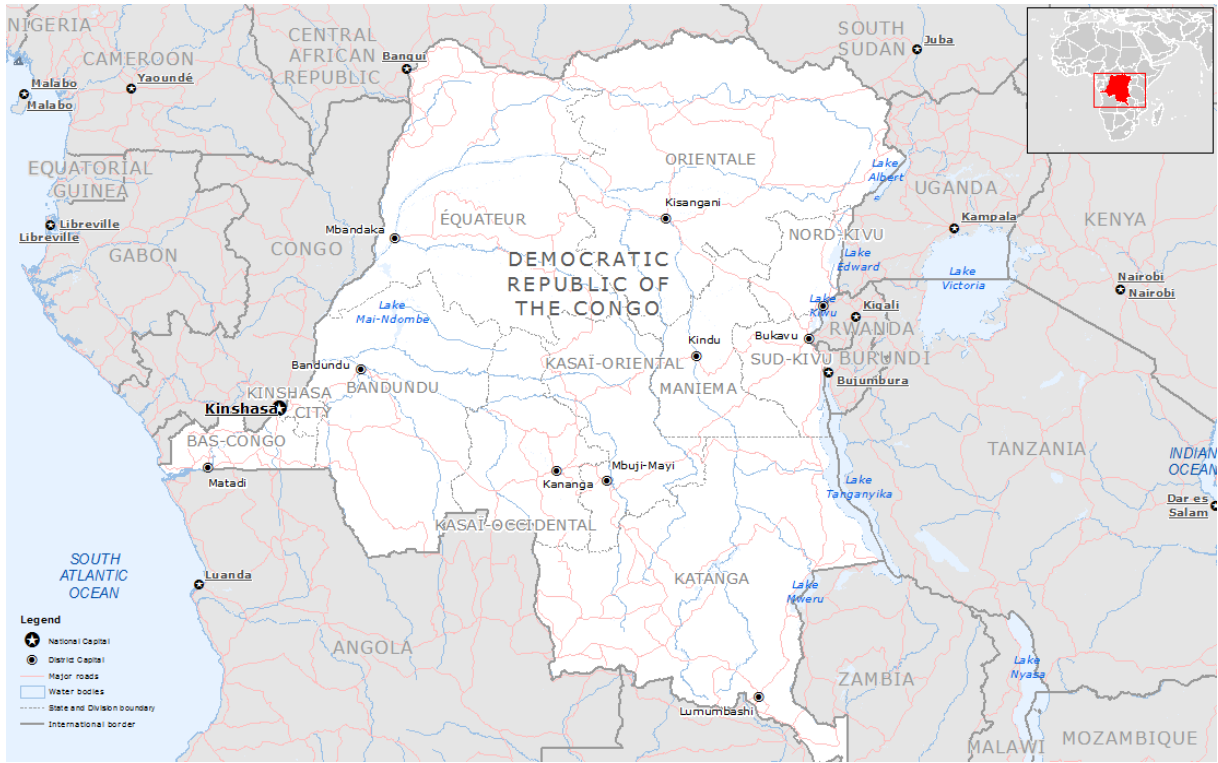
E. Populärkulturellt inslag?

Tips! Använd dokumentets källor, kartor och bilder under er redovisning. Svare på frågor som: Vad visar föremålen, hur har de använts och av vem/vilka? Vad berättar och visar bilderna, texterna och de populärkulturella inslagen? Fokusera på vad som är aktuellt idag kring fallets tema och på vilket sätt detta är det. För vissa källor finns mer information än andra. Fundera och spekulera om informationen är knapphändig.

Försök koppla samman källorna för att skapa en större förståelse.

Vad har de med varandra att göra? Hur hör de ihop?

Sammanfatta avslutningsvis vad ni kommit fram till och vad ni har lärt er!

A. Museiföremål som finns i utställningen Magasinet

Använd appen "Magasinet" som visar en digital version av utställningen Magasinet. Museiföremålet och tillhörande information hittas vid montervägg P.

<http://magasinet.etnografiskamuseet.se/>

B. Övrigt föremål

C. Bild – Historisk bild från Världskulturmuseerna

0964.5903

C. Bild – Nutida bild

D. Text – Vetenskaplig text från Världskulturmuseerna

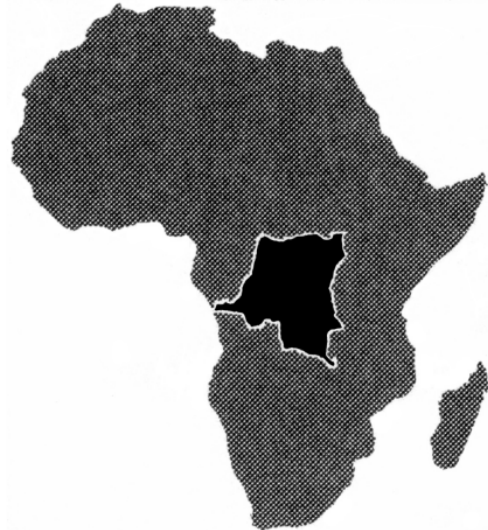
Utställningstext från Med världen i kappsäcken – Missionen till Kongo

Kongofristaten

Mellan 1885 och 1908 var den belgiska delen av Kongo ett lydrike direkt under den belgiske kungen Leopold II. Här pågick under dessa år ett av den moderna historiens värsta folkmord, en total exploatering av människor och naturresurser.

Från Europa sändes trupper, förvaltare och ingenjörer. Tillbaka till Europa skeppades gummi och elfenben. Erövringen av Kongo innebar att alla män var tvungna att stå till förfogande som bärare av byggnadsmaterial, förnödenheter och ammunition. Vidare tvingades de regelbundet leverera en uppsatt kvot rågummi och elfenben.

De som vägrade bestraffades, stympades eller dödades. Byar som uppfattades som upproriska anfölls. Samhällsordningen krossades.

När den belgiska staten tog över ansvaret förbättrades förhållandena, även om rutinmässig prygel av fångar och stränga straff fortfarande förekom. Olika lagar gällde i Belgien och Kongo. Men det ska också sägas att när Kongo blev självständigt 1960 hade landet den bäst utbyggda hälsovården i Afrika, den högsta andelen barn i skolor, och en välutvecklad industri.

D. Text - Nyhetsartikel. Amnesty Press

Obs! Fokusera på ”Politisk och humanitär kris i Kongo”!

Politisk och humanitär kris i Kongo

Med över 80 miljoner hektar jordbruksmark och ett överflöd av värdefulla och hett eftertraktade naturresurser borde Demokratiska republiken Kongo vara Afrikas mest välmående land. Så är inte fallet. Just nu pågår en av världens värsta humanitära katastrofer, där mer än 13 miljoner människor är i behov av hjälp. Samtidigt fortsätter den politiska krisen där president Joseph Kabila sitter kvar trots att val skulle ha hållits år 2016.

Beatrice Kindembe ledde samtalet. Foto: Petter Svensson

I ABF:s regi, med Beatrice Kindembe från Afrosvenskarnas riksförbund som samtalsledare, anordnades den 9 april ett seminarium i Stockholm för att diskutera krisen i Kongo.

Över 2 miljoner barn lider av akut undernäring i Kongo. 600 000 barn under fem år befaras dö under det första halvåret 2018. På ett år har antalet internflyktingar ökat från 2,3 miljoner till 4,5 miljoner, vilket är den största ökningen i världen. Dessutom har landet drabbats av det värsta utbrottet av kolera på 15 år där minst ett 100-tal människor har avlidit.

Vid en givarkonferens i Genève den 13 april samlades 528 miljoner dollar in för humanitära insatser i landet, vilket är ungefär en fjärdedel av den summa som FN anser är nödvändigt. Den kongolesiska regeringen medverkade dock inte vid konferensen och anklagar FN för att överdriva omfattningen av den rådande krisen. Samtidigt har relationen till den forne kolonialmakten Belgien brakat samman som en följd av Belgiens beslut att upphöra med allt direkt bistånd till regeringen.

– Man kan inte nog uppmärksamma den osedvanligt grymma koloniala historien. Detta förhållande måste man ha med sig för att förstå Kongos förhållande till Europa idag. Det har format landet tillsammans med efterföljande auktoritära regimer vilket har lett till en situation där människovärdet är oerhört devalverat.

I internationella sammanhang pratar man om två måttstockar gällande mänskliga rättigheter och människoliv – en för Kongo och en för resten av världen, säger Mårten Löfberg, specialist på mänskliga rättigheter och humanitära frågor, verksam vid Sveriges ambassad i landet.

Joseph Kabila har suttit som president sedan år 2001. *Foto: US Department of State/Wikimedia*

Mårten Löfberg menar att det idag finns multipla kriser som på olika plan förstärker och påverkar varandra. Den politiska krisen handlar i första hand om att det presidentval som skulle hållas i slutet av år 2016 ännu inte har ägt rum.

Den auktoritära presidenten Joseph Kabila, som suttit vid makten sedan år 2001 då fadern Laurent Kabila mördades, saknar alltså lagligt mandat. Enligt grundlagen kan han inte väljas till en tredje mandatperiod som president.

USA och EU har infört sanktioner mot landet som svar på Kabilas strävan att kringgå konstitutionen. Den kongolesiska regeringen har nu lovat att presidentvalet ska hållas den 23 december i år.

– Det internationella samfundet tror att val kan leda till ökad stabilitet oavsett frågetecken kring valets kvalité rent demokratiskt, därför satsar man mycket resurser på detta, säger Mårten Löfberg.

Den politiska krisen är kopplad till Kongos säkerhetskris. Sedan slutet av 1990-talet har det oavbrutet pågått strider med varierad intensitet där det andra Kongokriget mellan 1998-2003 kännetecknades av en

sällan skådad brutalitet. Trots långvarig närvaro av världens största fredsbevarande FN-styrka, MONUSCO, är situationen idag värre än på många år.

Mårten Löfberg. Foto: Petter Svensson

Alla parter, inklusive regeringsarmén, gör sig skyldiga till grova övergrepp mot civilbefolkningen; såsom mord, tortyr, och våldtäkter. Den svenska FN-medarbetaren Zaida Cátalan och hennes amerikanska kollega Michael Sharp mördades i mars 2017 i Kasai, och utomrättsliga, riktade avrättningar mot företrädare för civilsamhället har ökat. Protester mot regeringen slås ner med kraft och det är vanligt förekommande att människor skjuts ihjäl i samband med demonstrationer.

– Det finns minst 127 väpnade illegala grupper som strider mot varandra och framförallt mot landets armé, merparten av dessa grupperingar finns i östra Kongo. Man kan nu se en ökad politisering av den väpnade konflikten då alltfler grupper motiverar sin kamp i motståndet mot regeringen. De pågående krigen är huvudorsaken till den humanitära krisen, säger Mårten Löfberg.

Sverige är ett av de länder som ger störst humanitärt bistånd till Kongo och år 2018 uppgår stödet till 210 miljoner kronor. Det rör sig om direkt finansiellt stöd till 14 FN-organisationer och internationella organisationer i landet.

– Tidigare stödde vi rättssektorn men det avbröt vi för ett år sedan med tanke på de problem som är kopplade till att jobba med en auktoritär regering inom ett sådant område, konstaterar Mårten Löfberg.

Maria Bard är påverkansstrateg för Pingstmissionens utvecklingssamarbete, PMU, med fokus på Demokratiska republiken Kongo.

PMU har befunnit sig i landet i knappt 100 år och i statens frånvaro drivs både skolor och sjukhus, däribland det berömda Panzisjukhuset i östra Kongo där kvinnor som utsatts för sexuellt våld får hjälp.

PMU:s engagemang har utökats med tiden och man inriktar sig idag bland annat på frågan om mineralerna och dess förödande konsekvenser. Maria Bard berättar om mötet med de två kvinnorna Domitila och Marcelina, fattiga bönder bosatta i en by i de östra delarna av landet. Kvinnorna och deras familjer ingår i ett nutritionsprogram. På en bild av kvinnorna ser man det öppna gruvschaktet i bakgrunden.

– Det är en mörk paradox att familjerna svälter samtidigt som det bokstavligen talat finns en guldgruva under deras fötter, säger Maria Bard.

Maria Bard. Foto: Petter Svensson

Gruvbrytning har sedan länge varit hörnstenen i Kongos ekonomi men landets naturresurser är också dess förbannelse då strävan efter kontroll över desamma har varit en konflikt drivande faktor sedan kolonialtiden. Lokalbefolkningen utsätts ofta för övergrepp och får i mycket begränsad utsträckning del av de intäkter som gruvnäringen genererar.

Vinsterna försvinner istället utomlands, eller hamnar i fickorna på personer inom den kongolesiska eliten och korruptionen är svindlande.

Det har uppskattats att värdet av oexploaterade tillgångar i Kongo beträffande de fyra så kallade konfliktmineralerna; tenn, volfram, tantal och guld – som bland annat återfinns i mobiltelefoner och datorer – motsvarar EU:s och USA:s gemensamma BNP.

EU:s lagstiftning gällande import av konfliktmineraler börjar gälla år 2021. Lagen syftar till att förhindra att mineralerna kommer in i EU och ställer krav på att större importföretag kontrollerar sina leverantörsled. Kritiker menar dock att lagstiftningen är tandlös.

– Lagen omfattar enbart importörer av råmineraler och inte mineralrika produkter såsom datorer. Därmed omfattar lagen endast en mycket liten del av de mineraler som kommer in på EU:s marknad. Uppskattningsvis berörs endast 0,05 procent av de europeiska företag som deltar i handeln med konfliktmineraler, säger Maria Bard.

Monusco-soldater på patrull i Norra Kivu-provinsen i april 2018. Foto: MONUSCO/Force

Idag är det framför allt kobolt som är på allas läppar. 60 procent av all världens koboltresurser - som bland annat används i mobiltelefoner, datorer och i elbilsbatterier återfinns i Kongo. Bara under år 2017 fyrdubblades råvarupriserna som följd av västvärldens strävan att få en grönare trafik - men vägen dit kantas av eländiga arbetsvillkor och människor som tvingas sätta livet till i trånga, osäkra tunnlar i jakten på "den nya oljan". En rapport från Amnesty International i januari 2016 vittnar om ett omfattande barnarbete.

– Det krävs pengar för att stödja den legala utvinningen. Man försöker titta på hur man kan styrka de institutioner som finns på plats. Myndigheterna idag saknar finansiering för att kunna certifiera gruvor, och den ekonomiska och politiska maken är tätt sammanlänkad, konstaterar Maria Bard.

Bitota Sparf är agronom, specialist på jordbruk och landsbygdsutveckling, och har tidigare varit verksam vid premiärministerns kansli i Kongos huvudstad Kinshasa. Mer än hälften av befolkningen är sysselsatt inom jordbruket. Men minskad produktivitet och de pågående konflikterna har tvingat många att lämna sina hem. Utsäde och gödningsmedel når ofta inte fram till odlarna, och på vissa håll i landet har matbristen ytterligare förvärrats av att konflikter hindrat människor från att så inför odlingsäsongen.

– Jordbrukspotentialen är fantastisk. Det finns 80 miljoner hektar av möjlig jordbruksmark som med intensivt, välutvecklat jordbruk skulle kunna mätta nästan 2 miljarder människor. Men det saknas idag balans mellan konsumtion och produktion. 80 procent av det som konsumeras produceras utanför Afrika. Produktionen har minskat över tid sedan 1960-talet. Detta har gjort att Kongo är djupt importberoende av livsmedel, vilket har gjort att det blivit väldigt dyrt med många basvaror jämfört med andra afrikanska länder som Ghana och Elfenbenskusten, säger Bitota Sparf.

Bitota Sparf. Foto: Petter Svensson

– De metoder som används inom jordbruket är föråldrade för att få till stånd en säker livsmedelsförsörjning. Man måste utveckla jordbruket för att få mer avkastning och på så sätt skapa arbetstillfällen till landets mycket unga befolkning. Ett stort problem är att det saknas samarbete mellan universiteten och jordbrukssektorn. Utbildningarna som finns är för få eller så lär man inte ut det som behövs. Man måste ändra produktionssystem, och det krävs en jordbruksreform för detta, säger hon.

Det är en otvetydigt dyster bild som målas upp av tillståndet i Kongo. Den svårövertärfade potentialen är en föga tröst, utan framstår snarare som ett hån, för de miljontals människor som plågas av svält och tvingas fly från sina hem. Men en strimma av hopp kan möjligen anas i horisonten.

– Förändringar måste komma inifrån. Historien visar att förändring pådyvld uppifrån inte fungerar. Ett problem är att man aldrig upplevt verklig demokrati i Kongo, det saknas referenspunkter. Det finns dock ett växande engagemang inom vissa samhällsgrupper; det rör sig om studenter, lärare, universitetsfolk, journalister och kyrkliga företrädare. Inte minst den katolska kyrkan har intagit en progressiv roll och leder den folkliga mobiliseringen för ökad demokrati.

Det finns även populära ungdomsbetonade organisationer som driver förändringskrav på olika sätt, även om dessa har slagits ner oerhört brutalt, säger Mårten Löfberg.

Petter Svensson

petter.svenne@gmail.com

Bakgrund/ Konflikten i Kongo

Afrika delas upp i Berlin. Foto: Gartenlaube 1884/Deutsche-schutzgebiete.de/Wikimedia

Bakgrunden till dagens konflikter kan sökas tillbaka till 1800-talet. När dåtidens europeiska stormakter samlades till konferens i Berlin 1884-1885 delades Afrika upp, ibland med karta och linjal. Den belgiske kungen Leopold II:s krav på Kongobäckenet erkändes och 1885 utropades fristaten Kongo ledd av kungen själv. Hans personliga fristat expanderade och lade under sig delar som idag utgör Demokratiska republiken Kongo. Massmord och fruktansvärda övergrepp på befolkningen skapade en världsomfattande proteströrelse mot Leopolds vanstyre.

År 1998 kom den amerikanske författaren Adam Hochschild med "Kung Leopolds vålnad" som blev en internationell bestseller.

Idag betraktas kung Leopolds Kongo som platsen för ett folkmord vid förra sekelskiftet och det beräknas att miljoner kongoleser dukade under när de skulle förse den belgiska kolonialmakten med Kongos naturrikedomar.

Harold MacMillan höll tal i Kapstaden om "förändringens vind" i Afrika. Foto: Vivienne (Florence Mellish Entwistle) /Wikimedia

År 1908 övertog den belgiska staten Kongo och efter Tysklands nederlag i första världskriget delade segrarmakterna upp de tyska kolonierna i världen. Belgien tilldelades då också Rwanda och Burundi. Belgiens kolonialpolitik innehöll inga planer på självständighet och så sent som 1955 var den officiella politiken att Kongo under en 30-årsperiod skulle få ökat självstyre. Politiken inriktades på att utvinna naturresurserna och belgiska plantageägare och gruvbolag hade ljusa tider.

I slutet av 1950-talet växte kraven runt om i Afrika på självständighet och de flesta kolonialmakter började inse att tiderna hade förändrats. Den 3 februari 1960 höll den brittiske premiärministern Harold MacMillan sitt klassiska tal om "Wind of change" vid ett besök i Kapstaden i Sydafrika.

Föregående år hade Belgien till sist insett att även Kongo måste förberedas för självständighet. Val hölls där Patrice Lumumbas MNC blev en stark kraft. Den 30 juni 1960 skulle den nya staten utropas med Lumumba som regeringschef och rivalen Joseph Kasavubu som president.

Självständighetsceremonin i Léopoldville (nuvarande Kinshasa) blev fylld av verbal dramatik. Den belgiske kungen Baudouin höll ett tal där han beskrev slutet på kolonialväldet som en kulmen på en belgisk "civiliserande mission" som hade inletts av den geniale Leopold II i fristaten Kongo. Det självständiga Kongos förste premiärminister, Patrice Lumumba, svarade med ett oplanerat tal som var en skarp vidräkning med belgisk kolonialism och kongolesernas lidande under det belgiska styret. Hela ceremonin sändes direkt i radio i både Kongo och Belgien.

Belgien lämnar Kongo. Här är med självständighetsceremonin i Léopoldville 30 juni 1960. Foto: Congopresse photo (1960): Léopoldville. Wikimedia

Det dröjde bara några dagar innan Kongokrisen var ett faktum. Delar av armén gjorde myteri, våldsamheter bröt ut på flera håll och belgare började fly. Den belgiska kolonialismen ersattes av nykolonialism när provinsen Katanga, under ledning av Moïse Tshombe, bröts loss för att skydda de belgiska kopparbolagen.

Kongo vädjade till FN om stöd och säkerhetsrådet beslöt att skicka soldater. Det blev upptakten till ett FN-engagemang som pågick till 1964. Svenska soldater skickades ut i strid och svenska stridsflygplan, ”Flygande tunnan”, anföll i Katanga.

FN:s generalsekreterare, svensken Dag Hammarskjöld, försökte balansera mellan stormakternas intressen. Han dog den 18 september 1961 under inflygning till Ndola i Nordrhodesia (nuvarande Zambia) inför ett hemligt möte med Tshombe. Omständigheterna kring flygkraschen har aldrig klarlagts och nu, 56 år senare, pågår en ny utredning i FN där uppgifterna om att planet sköts ned utreds.

Patrice Lumumba grips i december 1960. Foto: Universal Studios/Wikimedia

De politiska motsättningarna bland de kongolesiska politikerna ledde till att Lumumba sparkades som premiärminister och i december 1960 greps han och överlämnades till Katanga. Den 17 januari 1961 mördades han av gendarmar från Katanga och belgiska officerare. Graden av inblandning från USA och Belgien i mordet är fortfarande föremål för forskning och debatt.

År 1964 gav Tshombe upp och Katanga blev åter en del av Kongo. Som motprestation utnämnde president Kasavubu Tshombe till premiärminister. Ett år senare tog Joseph Mobutu makten i en kupp och styrde sedan fram till 1997. Tshombe flydde till Francos Spanien men hamnade i husarrest i Algeriet 1967, där han avled 1969, sedan hans flygplan hade kapats.

Joseph Mobutu besöker USA:s president Richard Nixon 1973. Foto: Kightlinger, Jack E/ National Archives and Records Administration/Wikimedia

Under Mobutus 32-åriga styre blev presidenten en av världens rikaste män genom den kleptokrati som kännetecknade hans styre. Befolkningen fick se sin levnadsstandard sjunka till under nivån om rådde 1960. Landet döptes om till Zaire och var nära allierat med USA, Kina, Rumänien under Nicolae Ceaușescu, Frankrike och Nordkorea.

År 1994 skulle folkmordet i Rwanda snart påverka utvecklingen i Zaire (Kongo). Efter cirka 100 dagar hade upp till 900 000 tutsier och moderata hutuer mördats av de hutu-extremister som hade kontrollen i Rwanda. När den tutsi-dominerade upprorsrörelsen RPF, som år 1990 hade gått in i landet från Uganda, sommaren 1994 lyckades vinna inbördeskriget flydde de ansvariga för folkmordet över gränsen till Zaire. De följdes av flera miljoner civila som bodde i gigantiska läger vid gränsen till Rwanda. Hutu-extremisterna fortsatte göra räder in i Rwanda och RPF under ledning av Paul Kagame (numera Rwandas president) beslöt sig för att göra sig av med problemet.

Tillsammans med Ugandas president Yoweri Museveni beslöt Kagame att ta kontroll över Zaire. För detta behövdes en kongolesisk galjonsfigur. Valet blev Laurent Kabila. Han hade tillhört Patrice Lumumbas politiska ungdomsgren i början av 1960-talet och ledde sedan ett litet marxistiskt parti som 1965 fortsatte kampen nära gränsen till Tanzania. Den kubanske revolutionären Che Guevara anslöt sig 1965 men blev föga imponerad av Kabila och lämnade besviken Kongo. Laurent Kabila var sedan ett bortglömt namn under flera årtionden.

I oktober 1996 klev han dock fram som ledare för ADFL, Alliansen av demokratiska styrkor för befrielse av Kongo-Zaire. Med hjälp av Rwandas och Ugandas arméer hade ADFL snart erövat mark. Hutu-flyktingarna från Rwanda jagades skoningslöst av RPF och tiotusentals mördades medan andra hutuer valde att återvända till Rwanda.

Laurent Kabila tågade in i Kinshasa den 20 maj 1997 och Mobutus styre var över. Landet döptes om till Demokratiska republiken Kongo.

Delat land. Kongo 2001 då rebellgrupper och utländska arméer delade landet. Foto: Don-kun, Uwe Dederig/ Wikimedia

Sommaren 1998 kom nästa fas i det kongolesiska dramat. Kabila beordrade Rwandas och Ugandas arméer att lämna landet. Rwanda misslyckades att ta kontroll över Kinshasa och Kabila begärde militärt stöd från Namibia, Zimbabwe och Angola. De kommande åren skulle nio afrikanska länder vara involverade i det som brukar kallas "Afrikas världskrig". Ett 20-tal rebellgrupper, många av dem skapade av Rwanda och Uganda för att ge legitimitet åt inblandningen, var aktiva och när Rwanda och Uganda blev oense utkämpade deras arméer reguljära slag inne i Kongo. En viktig drivkraft i kriget var kontrollen över Kongos rika naturtillgångar.

År 2002 slöts ett fredsavtal där maktindelning och val var viktiga delar liksom att alla utländska styrkor skulle lämna Kongo. Då hade Laurent Kabila i januari 2001 mördats av sin livvakt. Sonen Joseph Kabila tog över makten.

Freden har dock inte kommit till Kongo. I de östra delarna har otaliga rebellgrupper, däribland FDLR, arvtagarerna till hutu-extremisterna 1994, fortsatt sin verksamhet. Massakrer fortsätter att drabba bybor trots att världens största FN-styrka, Monusco, finns på plats med cirka 22 000 soldater civila och poliser. Läget är fortsatt instabilt och den 28 september skickade FN-förstärkningar till Uvira efter rapporter om nya strider.

I slutet av 2012 lyckades rebellgruppen M23 överraskande inta miljonstaden Goma i östra Kongo. Här är M23-soldater när de lämnar staden. Foto: Gabe Joselow/ Wikimedia

Norska flyktingrådet rapporterade den 24 maj 2017 att 920 000 människor under 2016 tvingades på flykt i Kongo, vilket var det högsta antalet flyktingar i något land under förra året.

I Kasai har läget förvärrats och konflikten där har fått ökad uppmärksamhet i Sverige efter att den svenska FN-utredaren Zaida Catalán mördades den 12 mars i år tillsammans med sin kollega Michael Sharp. Utredningen har omgärdats med många frågetecken. FN har hittat åtskilliga massgravar i Kasai.

I Kongo är det också inrikespolitisk kris sedan det presidentval som skulle ha hållits 2016 har skjutits upp. Många bedömare misstänker att Joseph Kabila tänker fortsätta som president.

9 oktober 2017. ADF, en rebellgrupp med rötter i Uganda, har gått till attack och dödat 20 civila och två FN-soldater i Mamundioma i Kongo. Foto: MONUSCO/Force

Konflikten i Kongo sedan 1996 brukar benämnas som den blodigaste i världen sedan andra världskriget. Siffrorna över antalet döda, som brukar variera mellan tre och fem miljoner, är dock omdiskuterade och osäkra. De flesta offren har inte dödats i krigshandlingar eller militära övergrepp utan har dött av svält eller sjukdomar där väpnade konflikter räknas som grundorsak till dödsfallen. Massakrer och sexuella övergrepp som har använts som vapen i krigföringen har ibland lett till stor internationell uppmärksamhet men ingenting tyder på att en bestående fred och säkerhet inom är nära en nära framtid.

Ulf B Andersson (24 oktober 2017)

E. Populärkulturellt inslag

baloji independence cha cha

Baloji - "Le Jour d'Après / Siku Ya Baadaye" (Indépendance Cha-Cha) (Eng Subtitles)

281 189 visningar • 17 nov. 2011

2 245

OGILLA

DELA

SPARA

...

"Le Jour d'Après / Siku Ya Baadaye" (Indépendance Cha-Cha) av belgisk-kongolesiske artisten Baloji, musikvideo (2010)

Sök på denna formulering eller välj länk:

[Baloji - "Le Jour d'Après / Siku Ya Baadaye" \(Indépendance Cha-Cha\) \(Eng Subtitles\) - YouTube](#)

